

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е
№ 1609

гр. София, 13.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, Четвърто гражданско отделение, в закрито заседание на двадесет и четвърти април през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ВАСИЛКА ИЛИЕВА
Членове: БОРИС ИЛИЕВ
ЕРИК ВАСИЛЕВ

като разгледа докладваното от Ерик Василев Касационно гражданско дело № 20228002104859 по описа за 2022 година , за да се произнесе взе предвид следното:

Производство по чл.288 ГПК.

Образувано по касационна жалба на А. А. С., чрез адвокат А. Л. от АК-София срещу решение № 77/14.04.2022 г. по в. гр.д.№ 56/2022 г. на Окръжен съд Смолян, с което се потвърждава решение № 44/12.11.2021 г. по гр.д.№ 28/2021 г. на Районен съд Чепеларе и частично е уважен иска на А. М. Б. против А. А. С., при участие на подпомагаща страна - „Банка ДСК“ АД, да се признае съществуване на вземане от 14 694,97 лева, ведно със законната лихва от 20.11.2020 г. до изплащане на сумата, представляващо изплатени от ищеца А. М. Б., като поръчител по договор за кредит от 19.11.2010 г. между „Банка ДСК“ АД и Н. П. А. /поч. на 12.03.2012г. /, погасителни вноски, за които суми е издадена заповед за изпълнение по чл.410 ГПК по частно гр.д. № 167/2020 г. на РС Чепеларе.

Касационната жалба съдържа доводи за неправилност на решението, а в изложение към жалбата се поддържа, че е налице основание за допускане на касационно обжалване по чл.280, ал.1, т.1 ГПК по въпросите: „Кой е началният момент, от който започва да тече давностният срок за вземания, за главница по погасителни вноски по договор за банков кредит?“ и „Кой е началният момент, от който започва да тече давностният срок за регресни вземания за главница по погасителни вноски по договор за банков кредит в отношенията между платилия поръчител и главния длъжник?“.

Ответникът по касация А. М. Б., чрез адвокат Ц. К. от АК-Пловдив, оспорва жалбата в писмен отговор в срок по съображения за нейната неоснователност. Претендира разноски.

За да постанови обжалваното решение, въззивният съд е приел, че на 19.11.2010 г. между А. М. Б. и „Банка ДСК“ АД /подпомагаща страна в производството/ е сключен договор за поръчителство за обезпечаване задължението на длъжника Н. П. А. по договор за кредит за текущо потребление от 10 000 лева. Установено е, че кредитополучателят /поч. на 12.03.2012 г./ е внасял суми за погасяване на дължимите към банката вноски до 07.04.2012 г., след което кредитът е погасяван от поръчителя, който е изплатил общо 14 694,97 лева. Ответницата А. А. С. се е легитимирала като единствен наследник по закон на длъжника и е уведомена за изпълнението на поръчителя, поради което не може да му противопостави възраженията, които има срещу банката. Поръчителят носи отговорност за чужд дълг, но има право да иска от длъжника всичко, което е изплатил /главница, лихви и разноси/. Вземането му възниква от момента, в който задълженията на длъжника към банката са изцяло изпълнени и от този момент той става кредитор вместо първоначалния кредитор, чието вземане е погасено окончателно на 28.10.2016 г. Вземането на поръчителя за платеното вместо длъжника представлява едно ново и неделимо вземане, по отношение на което е приложима общата 5-годишна давност, която тече от крайния срок за връщане на кредита, а не от падежа на всяка отделна погасителна вноска, тъй като вземането е само едно, независимо че е разсрочено на части по съгласие с кредитора, т.е. според въззивния съд, началният момент, от който започва да тече давност за вземанията на платилия дълга поръчител срещу длъжника е крайният срок за погасяване на кредита с последната вноска или моментът, в който е обявена предсрочна изискуемост на кредита. Задълженията по договора за кредит са погасени от поръчителя на 28.10.2016 г., а заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл.410 ГПК е подадено на 20.11.2020 г., т.е. преди изтичането на 5-годишната давност, поради което възражението за погасяване на вземането на ищеца по давност е неоснователно, а предявения иск на основание чл.422, вр.с чл.415, ал.1 ГПК е основателен.

При тези мотиви на въззивния съд, настоящият състав на Върховния касационен съд намира че преценката на основанията по чл.280, ал.1 ГПК за допускане на касационно обжалване по повдигнатите въпроси се предпоставя от отговора на въпроса: „При уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, от кога тече съгласно чл.114 ЗЗД давностният срок за главницата и/или за възнаградителните лихви - от датата на падежа за всяка вноска или от настъпване на изискуемостта на целия дълг, вкл.в хипотеза на предсрочна изискуемост?“, повдигнат с предложение до Общото събрание на Гражданската и Търговска колегии на Върховния касационен съд, на основание чл.292 ГПК, поради констатирана противоречива съдебна практика на състави на ВКС в решения по чл.290 ГПК /определение № 50122 от 25.05.2023 г. по т.д.№ 1427/2022 г., ВКС, I т.о./.

Във връзка с поставения за тълкуване въпрос е и повдигнатия от касатора въпрос: „Кой е началният момент, от който започва да тече давностният срок за регресните вземания за главница по погасителни вноски по договор за банков кредит в отношенията между платилия поръчител и главния длъжник?“, който също не се разрешава еднозначно в практиката на ВС и ВКС.

В съдебната практика на ВКС по приложението на чл.146 ЗЗД се приема, че вземането на поръчителя се различава от вземането на първоначалния кредитор както по своето основание и по момента на възникването, а в някои случаи и по размера си; то винаги има за свое основание изпълнението на чуждо задължение. Размерът му обхваща само действително заплатеното от поръчителя, което може да превиши размера на задълженията на длъжника, защото включва действителния размер на дълга, лихвите и разноските, включително и тези по изпълнението. То възниква в момента, когато поръчителят е изпълнил задълженията на длъжника към кредитора. До този момент между длъжника и поръчителя не съществувала правна обвързаност, по силата на която поръчителят да има правото да търси от длъжника някаква претенция. Едва когато той заплати дълга към кредитора, в негова полза възниква правото да търси онова, което е заплатил. От този момент той става кредитор на длъжника вместо първоначалния кредитор, чието вземане е погасено, а за длъжника е възникнало задължението да му плати онова, което той е заплатил за негова сметка /Така решение № 74 от 1.VII.1959 г. по гр.д.№ 51/59 г. на ОСГК и решение № 48 от 14.07.2016 г. по т.д.№ 404/2015 г., ВКС, II т.о./

От друга страна, състави на ВКС, при тълкуване нормата на чл.127, ал.2 ЗЗД приемат, че за да възникне право на регрес, не е необходимо да бъдат погасени всички общо поети солидарни задължения от длъжниците, достатъчно е един от тях да е изпълнил на кредитора нещо, което да надхвърля неговата част от солидарното задължение. Вземането възниква и става изискуемо от момента, когато съдлъжникът е платил (погасил) тази разлика над припадащата му се част /В този смисъл решение № 827/15.12.2010 г. по гр.д.№ 1328/2010 г., IV г.о., решение № 211/23.07.2012 г. по гр.д.№ 177/2011 г., IV г.о., решение № 279/26.11.2018 г. по гр.д.№ 4694/2017 г., IV г.о. и решение № 196/21.08.2015 г. по гр.д.№ 6068/2014 г., IV г.о./

По въпроса за приложимата погасителна давност, когато връщането на дадената сума по договор за банков кредит е уговорено на отделни погасителни вноски на определени дати, в тази връзка, също се констатира противоречие и с решение № 45/17.06.2020 г. по гр.д.№ 237/2019 г., II т.о. и решение № 50173/13.10.2022 г. по гр.д.№ 4674/2021 г., III г.о., в които се приема, че „началният момент, от който започва да тече давностният срок за регресните вземания за главница по погасителни вноски по договор за банков кредит е моментът на изискуемостта на съответната вноски“

От изложеното се налага извод, че в съдебната практика на ВКС има различни и взаимно изключващи се разрешения по идентични правни въпроси относно момента, от който възникват регресните права между солидарните длъжници, в т.ч. между поръчителя за платеното от него и главния длъжник (арг.чл.141, ал.1 ЗЗД), както и за началния момент, от който започва да тече давност за вземанията по договор за банков кредит, при уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, в отношенията между солидарните длъжници, в това число между поръчителя /за платеното от него/ и главния длъжник. Това налага, преди да се произнесе по реда на чл.288 ГПК, по изложените от касатора основания за допускане на касационно обжалване по чл.280, ал.1 ГПК, настоящият състав на ВКС да постанови спиране на производството по делото, както и да направи предложение до ОСГТК на ВКС за постановяване на тълкувателно решение по въпросите: 1/„При уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, необходимо ли е за възникване на регресни права между солидарните длъжници, в т.ч. между поръчителя /за платеното от него/ и главния длъжник, да бъде погасен целия дълг или е достатъчно да е изплатена част от общото задължение?“ и 2/„Кой е началният момент, от който започва да тече давност за вземанията по договор за банков кредит, при уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, в отношенията между солидарните длъжници, в т.ч. между поръчителя /за платеното от него/ и главния длъжник?“

По изложените съображения Върховният касационен съд, състав на Четвърто гражданско отделение

ОПРЕДЕЛИ:

СПИРА на основание чл.292 ГПК производството по гр.д. № 4859/2022 г. по описа на Върховния касационен съд, IV г. о.

ПРЕДЛАГА на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд да постанови тълкувателно решение по следните въпроси: 1/„При уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, необходимо ли е за възникване на регресни права между солидарните длъжници, в т.ч. между поръчителя /за платеното от него/ и главния длъжник, да бъде погасен целия дълг или е достатъчно да е изплатена част от общото задължение?“ и 2/„Кой е началният момент, от който започва да тече давност за вземанията по договор за банков кредит, при уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, в отношенията между солидарните длъжници, в т.ч. между поръчителя /за платеното от него/ и главния длъжник?“

Определението не подлежи на обжалване.

Председател:

Членове: 1 .

2 .